

AMELİYATHANE İŞLEYİŞ PROSEDÜRÜ

DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
AH.PR.01	01.01.2024	0	-	Sayfa:1/7

1. AMAÇ: Tıp Merkezi ameliyathanesinin ameliyatta hazırlanması, temizliği ve bakımı, hastanın ameliyatının güvenli cerrahi esasları çerçevesinde sorunsuzca tamamlanmasını sağlamak, ameliyathane ihtiyaçlarının temini, mevcut alet ve malzemenin bakım onarım ve sterilizasyonunun sağlanması ve çalışma esaslarını açıklar.

2. KAPSAM: Ameliyathane ve anestezi işlem basamaklarının tamamını kapsar.

3. KISALTMALAR ?

4. TANIMLAR

AMELİYATHANE

ALANLARI:

Steril (Birinci) Alan: Ameliyat odaları ve cerrahi el yıkama işleminin yapıldığı alanlardır.

Temiz (ikinci) Alan: Steril ve steril olmayan alanlar arasında kalan alandır.

Steril Olmayan (Üçüncü/Temiz Olmayan/Kirli) Alan: Ameliyathanenin diğer bölümler ile bağlantısının sağlandığı alanlardır.

PERSONEL İÇİN KİRLİ ALAN: Personel giriş kapısı, koridoru, bayan soyunma odası ve olarak belirlenmiştir. Bu alandan, soyunma odasına geçilerek ameliyathane formaları giyilir.

HASTA İÇİN KİRLİ ALAN: Ameliyathanenin girişindeki alan olarak belirlenmiştir. Hasta bu alana ameliyata hazır bir şekilde (ameliyat hasta önlüğü, bone), hastanın dosyası ile beraber gelir **ANTİSEPSİ:** Özellikle vücudun yüzeysel dokularının ve lezyonlarının kimyasal maddeler kullanılarak patojen mikroorganizmalardan arındırılması işlemidir

STERİLİZASYON: Bir madde ya da cismin birlikte bulunduğu tüm mikroorganizmaların her türlü canlı ve aktif şekillerinden arındırılması işlemidir.

DEZENFEKSİYON: Bir ortamdan patojen mikroorganizmaları elimine ederek ancak sporları etkilemeyen bir işlemidir. Bu işlem yalnızca dezenfektan denilen kimyasal maddelere, mekanik temizlik ve ısı ile de sağlanabilir.

POSTOPERATİF: Cerrahi uygulama sonrası süreci ifade eder.

PREOPERATİF: Cerrahi uygulama öncesi süreci ifade eder.

PREMEDİKASYON: Ameliyat öncesi ilaç desteği

5. SORUMLULAR: Ameliyathane Sorumlu Hemşiresi, Ameliyathane Sorumlu Hekimi, Anestezi Sorumlu Hekimi, Anestezi Sorumlu Teknisyeni, Diğer Ameliyathane Çalışanları

6. FAALİYET AKIŞI

CERRAHİ SÜREÇLERE İLİŞKİN KURALLAR:

Ameliyat Hazırlıkları: Cerrahi müdahaleler yüksek seviyede risk taşıyabileceği için

AMELİYATHANE İŞLEYİŞ PROSEDÜRÜ

DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
AH.PR.01	01.01.2024	0	-	Sayfa:2/7

dikkatle planlanmalıdır. Uygun cerrahi girişimin seçilmesi için hasta değerlendirmesi temel alınmalıdır.

Planlı Ameliyatlar:

- Ameliyat öncesi karar verilen hasta ameliyat günü ve saati hakkında bilgilendirilir. Ameliyat kararını ilgili konuda uzman operatör hekim verir.
- Hasta ameliyatından en az bir gün önce; anestezi hekimi tarafından hastayı değerlendirir, Anestezi güvenlik kontrol listesi formu doldurulur.
- Ameliyat uygunluğu için Anestezi uzmanı tarafından karar verilirse ameliyat hazırlık işlemleri yürütülür. Anestezi onayı alan hastaların listeleri 1 gün öncesi işlemleri bitirilip ameliyata alınır.
- Ameliyattan en az bir gün önce; Yapılacak işlem ve/veya işlemler ile ilgili hasta ve/veya hasta vasisi bilgilendirilerek ilgili rıza/onam alınır.

Ameliyat Öncesi (Pre-Operation) İşlemler:

Tüm hazırlık süreci hasta ile işbirliği içinde (bilinci açık ise) kendisine adı-soyadı ve doğum tarihi sorularak, hasta kimlik tanımlayıcı ve hasta dosyası üzerinden ise ad soyad ve protokol numarası kontrol edilerek yapılır.

Anestezi alması planlanan tüm hastaların (ayaktan hasta, işlemin planlandığı gün içerisinde veya bir gün öncesinde anestezi doktoru tarafından yapılır. Güvenli anestezi uygulamaları; anestezi güvenlik kontrol listesi ve güvenli cerrahi kontrol listesi rehberliğindedir.

Poliklinik Sekreteri veya Hemşire tarafından güvenli cerrahi kontrol listesinin klinikden ayrılmadan önce bölümü doldurulur.

Operasyon Öncesi Son Doğrulama (Ameliyat Masasında Yatan Ama Henüz Ameliyat Edilmeyen Hasta İçin):

- Henüz ameliyat edilmemiş ancak ameliyat masasında yatar halde olan hasta için yapılması gereken son doğrulama sürecine (Time-out); ameliyathane ekibi, aktif iletişim ve son sürece ait kontrol listeleri dâhil olmaktadır.
- Hasta ameliyathaneye alınırken güvenli cerrahi kontrol listesi ekibin katılımıyla birlikte dikkatlice doldurulur.
- Güvenli cerrahi için kontrol listesi adımlarını etkili bir şekilde uygulamayı amaçlayan ekipler, çalışmalarını esnasında azami verimliliği ve etkinliği hedeflemelidir. Bu açıdan, bütün adımlar kontrol listesi sorumlusu ile sözlü olarak kontrol edilmelidir.
- Her evrede güvenli cerrahi kontrol listesi doldurulmalı, ekibin listede belirtilen görevleri tamamlayıp tamamlamadığına bakmalı, görev tamamlanmışsa bir sonrakievreye geçişe izin vermelidir.

AMELİYATHANE İŞLEYİŞ PROSEDÜRÜ

DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
AH.PR.01	01.01.2024	0	-	Sayfa:3/7

Cerrahi Uygulama Sonrası Hasta Bakımı:

- Hastaların cerrahi uygulama sonrasında ameliyat odası, odasında genel anestezi almadan kalkmasını sağlama
- Bilinç açık ve oryantasyonu tam olduğunda,

AMELİYAT ALANLARININ TANIMLANMASI VE BU ALANLARA İLİŞKİN KURALLAR KULLANIM ALANLARI

Steril Alan:

- Girişinde otomatik kapı bulunur.
- Kesinlikle maske, bone ve ameliyathane forması olmadan girilmez.
- Ameliyathane personelleri haricinde hiç kimse giremez.
- Yiyecek bulundurulması ve bunların tüketilmesi kesinlikle yasaktır.

Yarı Steril Alan:

- Yarı steril alanda idari, dinlenme ve personel soyunma odaları bulunmaktadır.
- Bone kullanılması zorunludur. Steril Olmayan Alan: Ameliyathanenin giriş kısmı olup hasta ve personel giriş kapıları bulunmaktadır.
- Hasta sevkinde kullanılan kızaklı sedyenin getirilip ameliyathaneye hastaların transfer yapıldığı alandır.
- Giriş platformuna gelindiğinde platformda ayakkabılar elle alınarak ameliyathane terlikleri giyilir. Ayakkabılar personel ayakkabı dolaplarına bırakılır.

AMELİYATHANEYE HASTA VE ÇALIŞAN GİRİŞ ÇIKIŞ İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Ameliyathane Giriş ve Çıkışlarında Uyulması Gereken Kurallar

- Ameliyathanede hasta ve personel girişi ayrıdır.
- Ameliyathaneye personel girişi kontrollü olmalıdır.
- Ameliyathane girişinden soyunma odalarına kadar olan bölüm steril olmayan alan olup, soyunma odalarında günlük kıyafetler çıkarılmalı yeşil kıyafetler ve hastane terliği giyilmelidir.
- Ameliyathane içerisinde ameliyathane kıyafetleri giyilmelidir.
- Steril alana geçerken terlikler değiştirilerek steril alan terlikleri giyilmeli, maske ve bone takılmalıdır.
- Ameliyathane personeli dışındaki personeller steril alana girerken galoş giymeli, önlük, maske ve bone takmalıdırlar.

AMELİYATHANE İŞLEYİŞ PROSEDÜRÜ

DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
AH.PR.01	01.01.2024	0	-	Sayfa:4/7

- Ameliyathane kıyafetleri Tıp Merkezi dışında giyilmemelidir
- Ameliyathane kıyafetleri ile ameliyathane dışına çıkarken üzerine beyaz önlükgiyilmeli ve önü kapatılmalıdır.
- Hastalar hasta girişinden ameliyathaneye alınmalıdır.
- Hastayı getiren personel yarı steril alanda bone takmalı, galoş ve önlük giymelidir.
- Steril olmayan alan, yarı steril alan ve steril alan belirlenmiş olup yer yazıları ile birbirlerinden ayrılmıştır.
- Tanımlanan alanların özelliğine uygun giriş çıkış şartları belirlenir.

Hasta Kabulü

- Ameliyathanede ameliyat hizmetleri genel olarak tüm vakalar mesai saatleri içinde yapılır.
- Ameliyathane hasta kabulüne, gününbirlik hasta kabul birimi tarafından yönlendirilen hastalar ameliyathane personeli tarafından kabul edilir.

AMELİYATHANEDE HASTA VE ÇALIŞAN GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAYA YÖNELİK KURALLAR

Hasta Güvenliği:

- Ameliyat hazırlığından, bitimine kadar bütün aşamalarında ameliyat ekibinin her üyesi enfeksiyon kontrol komitesinin yayınlamış olduğu talimatlar doğrultusunda tüm enfeksiyon kontrol önlemlerini alır.
- Hastaya steril olarak kullanılması gereken tüm malzemelerin steril olmasını sağlar. Koruyucu giysi ve ekipman kullanılır.
- Hasta düşmelerini önemek amacıyla, hastaların güvenli transferine yönelik prosedür ve düşme riski değerlendirme prosedürüne uyulur.
- Güvenli ilaç uygulamaları için; ilaç yönetimi prosedürüne göre uygulanır.
- Ameliyathane personeline hasta ve çalışan güvenliğinin korunması ve sağlanması, atıkların ayrılması ve toplanması, Tıp merkezi enfeksiyonları, ilaç yönetimi, güvenli cerrahi uygulamaları konusunda periyodik eğitimler düzenlenir.
- Kullanılan aletlerin bakım ve kalibrasyonu tam ve zamanında yapılır.
- Ameliyathanede kesintisiz elektrik enerjisinin sağlanması amacıyla tüm cihazların bağlandığı prizler elektrik kesintisinde jeneratör devreye girinceye kadar enerji ihtiyacını karşılamak üzere eksternal UPS (güç kaynağı) ile beslenir.
- UPS'lerin bakım ve kontrolleri düzenli olarak yaptırılır.
- Ameliyathane odalarında ısı ve nem takibi yapılır ve ameliyathane salonlarının ısısı18-26 °C, nem %30-60 arasında olması sağlanır.
- Ameliyathanede hasta güvenliğine yönelik uygulamalar hasta güvenliği programında belirtildiği gibi uygulanır.

Çalışan Güvenliği:

AMELİYATHANE İŞLEYİŞ PROSEDÜRÜ

DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
AH.PR.01	01.01.2024	0	-	Sayfa:5/7

- Anestezi cihazının düzenli kontrol ve bakımı, kalibrasyonu yapılır.
- Periyodik sağlık taramaları yapılır.
- Kesici delici alet yaralanmalarına karşı özel kutular bulundurulur.
- Kan ve vücut sıvılarının damlama/sıçramasına karşı koruyucu kişisel koruyucuekipman bulundurulur.
- Yangın ve diğer felaketlere karşı eğitim, tatbikat ve söndürme cihazlarının kontrolü,elektrik hatlarının toprak bağlantısı yapılır.

AMELİYATHANEDE TESİS GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAYA YÖNELİK KURALLAR

- Ameliyathane havalandırma sisteminin bakım ve kontrolü teknik servis tarafındanbelirli dönemlerde yapılır.
- Ameliyathanelerde hepafiltre veya benzeri mikroorganizmaları süzebilen ve tutabilen havalandırma sistemi bulunur.
- Ameliyathane odasında ısı ve nem takibi yapılır ve bu değerlerini periyodikölçümlerini içiren sıcaklık ve nem takip formuna kaydedilir.
- Basma hava derisi minimum 2400 m³/h, ortamdaki narkoz gazları konsantrasyonunu düşürmek için taze hava debisi minimum 1200 m³/h olmalıdır.
- Ameliyathane odasındaki partikül ve mikro-organizma sayısı tespitine dair periyodik ölçümler yapılmalıdır.
- Hijyenik klima tesisatındaki bütün mekanik sistemlerin periyodik olarak bakımlarıyapılmalıdır.

NOT: Normal şartlarda ameliyathane oda ısısı (20-23 °C) olmalıdır. Ancak ameliyatın türüne ve ihtiyaca göre 18-26 °C arasında ayarlanabilir olması önerilir. Bağıl nem minimum %30, maksimum %60 olmalıdır.

TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON KURALLARINA İLİŞKİN UYGULAMALAR

- Ameliyathanenin günlük temizliği ameliyat aralarında ve ameliyatların bitiminde risk düzeylerine göre temizlik planına göre yapılır.
- Ayrıca çalışma esnasında ihtiyaç duyuldukça ameliyat aralarında temizlik yapılır.
- Çalışanlar öncelikle kendilerini korumaları için gerekli önlemleri alırlar(eldiven maskebone vb.).
- Ameliyat salonlarındaki demirbaş malzemeler (ameliyat masası, lambalar, dolaplarvb.) dezenfektanlı suyla silinir ve kurulanır.
- Koridorlarda ve depolardaki eşyalar dezenfektanlı suyla silinir ve kurulanır, yerlerepaspas çekilir.

AMELİYATHANE İŞLEYİŞ PROSEDÜRÜ

DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
AH.PR.01	01.01.2024	0	-	Sayfa:6/7

- Ortak kullanım alanları (dinlenme odaları vb.) dezenfektan madde ile temizlenir.
- Tuvaletlerin zemin ve duvarları yıkanır, lavabo ve tuvaletler çamaşır suyu veya dezenfektan ile temizlenir.
- Çalışanlar öncelikle kendilerini korumaları için gerekli önlemleri alırlar(eldiven maskebone vb.).
- Odalar atıkların ayrımı atıklar alınır.
- Atıklar Ameliyathane atık yönetimi talimatına göre toplanarak uzaklaştırılır.
- Temizlik bittikten sonra vaka yoksa salonun kapısı kapatılır.
- Steril, yarı steril ve steril olmayan alanların temizliği risk düzeylerine göre temizlikplanına kurallara uygun olarak yapılır.

İLAÇ, MALZEME VE CİHAZ YÖNETİMİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Satın Alma Biriminden Malzeme Temini

- İstem formuna malzeme adı ve miktarı yazılır.
- Birim sorumlu tarafından onaylanır
- Eksilen veya yeni ihtiyaç duyulan sarf malzeme listesi Hastane Müdürü tarafından onaylandıktan sonra temin için şartnamesiyle birlikte Satın alma servisine gönderilir.

Hasta Kayıtları

- Ameliyat sonrası protokol numarası verilerek hastaya ait bilgiler ameliyathane veanestezi defterine, bilgisayara hemşireler tarafından kaydedilir.
- Cerrahi işlemlerde kullanılan sarf malzeme, ilaç ve ameliyata giren ekiplerin isimleri önce ameliyat defterine sonra bilgisayara kaydedilir.
- Ameliyata giren doktor her ameliyat sonrası ameliyat raporunu düzenler.

Hasta Yakınlarının Bilgilendirilmesi

- Ameliyathanede hastaları bulunan hasta yakınları bekleme salonunda beklerler.
- Ameliyathane süreçleri ve hastalar ile ilgili bilgi danışma ve yönlendirme personeline iletilir. Danışma ve yönlendirme personeli bekleme salonunda bulunan hastayakınlarına bilgi verir.

Ameliyathaneden Patoloji Laboratuvarına Gönderilen Tüm Spesimenlerin Alınması ve Transferi

- Ameliyathaneden rutin inceleme için gönderilen dokular, %10'luk tamponlu formal de hid çözeltisi içine konulmalı, konulan çözelti miktarı doku hacminden en az 4 katı fazla olmalıdır.
- Dokuların yerleştirildiği kaplar, geniş ağızlı ve kapaklı olmalıdır.
- Örneklerin bulunduğu kapların ağızı, dokudan daha büyük olmalı, biyopsi materyali bulunduğu kaptan rahat çıkartılabilmektedir.
- Örneklerin bulunduğu kapların ağızı derhal kapatılmalı, örneklerin hava ile teması

AMELİYATHANE İŞLEYİŞ PROSEDÜRÜ

DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
AH.PR.01	01.01.2024	0	-	Sayfa:7/7

engellenmelidir.

- Örnekler bekletilmeden gönderilmelidir.
- Örneklerin konulduğu kapların üzerine; hastanın adı soyadı, doğum tarihi, cinsiyet, örnek alınan bölge/organ, örneğin alınış şekli gibi bilgilerin yer aldığı kimlik ve materyal tanımlayıcı etiket yapıştırılmalıdır.
- Bu tür kimlik tanımlayıcı kap üzerinden kolayca ayrılacak nitelikte olmamalı, kullanılan kalemler dayanıklı olmalıdır.
- Patoloji İstem Formu'nda bulunan klinik öykü, fiziki bulgular, ön tanı, lab sonuçları ve hasta bilgileri bulunmalıdır.

7. İLGİLİ DÖKÜMANLAR

Ameliyathane temizlik talimatı
Sterilizasyon ve dezenfeksiyon talimatı
Atık Yönetim Prosedürü
Güvenli Cerrahi Kontrol Listesi
Anestezi güvenlik kontrol listesi

HAZIRLAYAN KALİTE BİRİM SORUMLUSU	İNCELEYEN KURUM MÜDÜRÜ	ONAYLAYAN BAŞHEKİM